

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia.

Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajilta vaadittaisiin vaarallisten aineiden ajolupa. Sen lisäksi vaadittaisiin näihin kuljetuksiin liittyvää riittävää työkokemusta tai muuten hankittua osaamista. Kokemuksen vaihtoehtona voisi olla Liikenteen turvallisuusviraston antama koulutus.

Ajokorttia varten suoritettavan ajokokeen vastaanottajilta vaadittaisiin kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus, joka rakentuisi liikenneopettajakelpoisuudelle. Peruskoulutus antaisi kelpoisuuden henkilöauton B-luokan ajokokeiden vastaanottamiseen. B-luokan ajokokeen vastaanottajalla olisi oikeus ottaa vastaan myös AM-luokan mopolla ja kevyellä nelipyörällä suoritettavia ajokokeita. Muiden luokkien ajokokeiden vastaanottamiseen edettäisiin B-luokassa toimimisen ja mainittuihin luokkiin hankittavan lisäkelpoisuuden pohjalta.

Ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ajokokeen vastaanottajien olisi määrävuosin osallistuttava jatkokoulutukseen ja vuosittain tapahtuvaan työnseurantaan toiminnan laadun varmistamiseksi.

B-luokan ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus järjestettäisiin liikenneopettajakoulutuksen yhteydessä vapaasti valittavana tutkinnon osana. Muiden luokkien ajokokeiden vastaanottajan koulutuksesta ja kuljettajantutkintotoiminnan laadunvarmistuksesta vastaisi Liikenteen turvallisuusvirasto, joka vastaa kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä.

Peruskoulutusvaatimukset koskisivat lain voimaantulon jälkeen alalle tulevia ajokokeen vastaanottajia. Kaikkia tehtävässä toimivia koskisi vaatimus jatkokoulutuksesta ja laadunvarmistuksesta.

Esitys liittyy ajokorteista annetun direktiivin toimeenpanoon.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 19 päivänä tammikuuta 2013.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Johdanto

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevaan lakiin (535/1998) sisältyvät kuljettajantutkintotoimintaa sekä kuljettajantutkintojen ajokokeiden ja vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajia koskevat vaatimukset. Liikenteen turvallisuusvirasto vas-

taa kuljettajantutkintotoiminnasta, mikä kattaa ajokorttia varten suoritettavien kuljettajantutkintojen teoria- ja ajokokeiden ja vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottamiseen ja valvontaan liittyvät tehtävät. Lain 3 §:n 2 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää toiminnan hankkimalla tarvittavia palveluja palvelujen tuottajilta ja hoitamalla tehtäviä itse. Käytännössä kuljettajantutkintopalvelut järjestetään kilpailutta-

malla ne julkisena hankintana ja tehtävät on hoidettu palveluntuottajien avulla.

Kuljettajantutkintotoimintaa koskevassa sopimuksessa edellytetään lain 3 §:n mukaan sovittavaksi alueesta, jolla palvelun tuottaja hoitaa toimintaa sekä toiminnan laajuudesta ja ehdoista. Sopimuksen kohdalla on noudatettu julkisista hankinnoista annetun lain (1505/1992) mukaista menettelyä. Sopimukset on tehty enintään neljäksi vuodeksi ja sopimuskautta voitu jatkaa enintään kolmella vuodella saman palvelun tuottajan kanssa aiemmin tehtyä hankintaa vastaavan uuden palveluhankinnan tekemiseksi mainitun lain 5 §:ssä tarkoitettua suoraa neuvottelumenettelyä noudattaen. Edellytyksenä on, että ensimmäistä hankintaa koskevassa hankintailmoituksessa on ollut maininta mahdollisuudesta jatkaa sopimusta kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.

Kokeiden vastaanottajilta edellytetään laissa ammattitaitoa ja luotettavuutta tehtävässä toimimiseen, eivätkä he saa olla syyllistyneet vakaviin tai toistuviin liikenne rikoksiin tai muihin rikoksiin siten, että heidät voitaisiin katsoa sopimattomiksi toimimaan näissä tehtävissä.

Ajokokeen vastaanottajan ammattitaitovaatimusta tarkennetaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevassa valtioneuvoston asetuksessa niin, että vaatimuksena on liikenneopettajantutkinto. Myös aikaisemmin vastaanottotehtävissä toimiminen oikeuttaa asetuksen mukaan tehtävässä toimimiseen. Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajien ammattitaitovaatimuksena on mainitussa asetuksessa vaarallisten aineiden ajolupa.

Nykyisin kokeiden vastaanottajille ei ole mitään tehtävään valmistavaa koulutusta. Ajokokeiden vastaanottajilta vaadittu liikenneopettajakoulutus antaa samoja valmiuksia, joita myös ajokokeen vastaanottamisessa tarvitaan. Käytännössä tehtäviin perehdyttäminen on toteutettu työnantajan toimesta järjestetyllä parin viikon työhön perehdyttämisellä.

1.2 Hankintalain soveltaminen

Lain 3 §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi julkisista hankinnoista vuonna 2007 annetun lain (348/2007) säännösten noudat-

tamiseksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisessä tarvittavia palveluja hankittaessa. Momentista ehdotetaan poistettavaksi toimikautta koskeva säännös tarpeettomana. Toimikautta koskeva kiinteä säännös vaikeuttaa toiminnan järjestämistä tietyissä tilanteissa, kuten tietojärjestelmien tai suurien lainsäädännön muutosten takia. Tällöin tarvitaan joustoa perustoimikauteen. Sopimuskauten pituuden ja käytettävien optioiden osalta olisi voitava tukeutua Liikenteen turvallisuusviraston yleisiin hankintamenettelyihin ja hankintalainsäädäntöön.

1.3 Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajien ammattitaitoa koskevat ehdotukset

Vaarallisten aineiden kuljettajien ajolupakokeen vastaanottajan ammattitaitovaatimus ehdotetaan sisällytettäväksi lakiin. Tämän lisäksi vaadittaisiin riittävää työkokemuksella tai muulla tavalla hankittua osaamista taikka Liikenteen turvallisuusviraston antamaa vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvää koulutusta sekä vaarallisten aineiden ADR-ajolupakoulutuksen koulutusvaatimusten ja toimialan lainsäädännön ja käytäntöjen tuntemusta. Vaarallisten aineiden kuljettamisen edellyttämästä ajoluvasta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 b §:ssä. Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevan lain määritelmiä koskevaan 2 §:ään ehdotetaan sisällytettäväksi ADR-ajolupaa, -ajolupakokeen vastaanottajaa ja -ajolupapäätöstä koskevat määritelmät.

Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajien osaamisvaatimusta olisi tarpeen kiristää kokeiden laadun varmistamiseksi. Kokeet ovat pääosin teoriakokeita, mutta niihin sisältyy myös sellaisia osioita, jotka edellyttävät kokeen vastaanottajalta tämän alan keskeistä osaamista.

Toiminnan laadun varmistaminen ehdotetaan toteutettavaksi edellyttämällä vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajien työskentelyn seuraamista vastaanotettuja ajolupakokeita ja -päätöksiä tarkistamalla. Tehtävä kuuluisi Liikenteen turvallisuusvirastolle, jonka olisi riittävän laajasti seurattava kokeiden vastaanottajien toimintaa kokeiden laadun varmistamiseksi.

Suomessa kuljetetaan vuosittain tieliikenteessä miljoonia tonneja vaaralliseksi luokiteltuja aineita, kuten esimerkiksi räjähteitä, palavia nesteitä, kaasuja, syövyttäviä ja myrkyllisiä aineita. Vaarallisten aineiden kuljetamiseen liittyy onnettomuustilanteissa aineen johdosta suuronnettomuuden riski. Kuljetusten asianmukaisuuden ja kuljettajien osaamisen ja oikean toiminnan varmistamiseksi onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuustilanteessa toimimiseksi ajolupakokeiden on tarpeen olla laadukkaita ja mitata tehtävän kannalta keskeisiä asioita. Tässä tarkoituksessa vaatimukset kohdistuvat myös kokeiden vastaanottajiin.

1.4 Ajokokeen vastaanottajien kelpoisuusvaatimusten tarkistaminen

Johdanto

Kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajien kohdalla ehdotetaan asetettavaksi tarkemmat ammattitaitoa ja peruspätevyyttä sekä laadunvarmistusta koskevat vaatimukset.

Ammattitaitoa, vähimmäisikää, ajokortti-vaatimusta ja laadunvarmistusta koskevat vaatimukset perustuisivat pitkälti ajokortteja koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston 2006/126/EY ajokorteista liitteen IV vaatimukseen. Ajokorttidirektiivi antaa jäsenvaltiolle oikeuden järjestää peruskoulutusvaatimus haluamallaan tavalla edellyttäen, että se täyttää määrätyt vaatimukset. Lisäksi ehdotetaan tarkistettaviksi kansallisia sopivuutta koskevia säännöksiä niiden soveltamisen yhdenmukaistamiseksi ja selkeyttämiseksi.

Peruskoulutus

Ajokorttitutkinnon ajokokeen vastaanottajan ammattitaitovaatimukseksi ehdotetaan asetettavaksi kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus. Vastaanottajien peruskoulutusvaatimuksena ehdotetaan pysyttäväksi liikenneopettajan koulutus. Sen lisäksi vaadittaisiin kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opinnot. Käytännössä opinnot olisivat suoritettavissa liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon osana. Kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opinnot kuuluisivat erikoisammattitut-

kinnon vapaavalintaisiin tutkinnon osiin. Erikoisammattitutkinnon osan suorittamiseen liittyisi harjoittelua ajokokeita vastaanottavassa yrityksessä. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annettaisiin harjoittelua koskevat säännökset. Harjoitteluun sisältyisi ajokokeen vastaanoton seuraamista, mutta harjoittelijalla ei olisi toimivaltaa ajokoesuoritusten hyväksymiseen tai hylkäämiseen. Koulutus antaisi kelpoisuuden AM- ja B-luokan ajokokeen ja suullisen teoriakokeen vastaanottajana toimimiseen.

Direktiivissä edellytetään ennen ajokokeiden vastaanottamista varmistuttavaksi siitä, että henkilöllä tarvittavat tiedot, ymmärrys, taidot ja pätevyys direktiivin liitteessä IV säädettyjen aiheiden osalta. Sovellettavassa tutkintomenettelyssä on arvioitava pedagogisesti asianmukaisella tavalla arviointitaidot ja tehtävän perusosaaminen.

Muut kelpoisuusvaatimukset

Ajokokeen vastaanottajalle ehdotetaan asetettavaksi 23 vuoden vähimmäisikävaatimus ja vaatimus B-luokan ajokortista vähintään kolmen vuoden ajalta.

Sopivuusvaatimukset

Ajo- ja ajolupakokeiden vastaanottajien sopivuusvaatimuksia ehdotetaan tarkistettaviksi. Laissa todettaisiin, mitä tarkoitettaisiin liikenne rikoksilla ja muilla rikoksilla, jotka voisivat olla esteenä henkilön toimimiselle tehtävässä. Vakavina liikenne rikoksina otettaisiin huomioon rattijuopumus, törkeä rattijuopumus ja törkeä liikenteen vaarantaminen sekä rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettu vakava piittaamattomuus liikenneturvallisuutta kohtaan viiden vuoden ajalta. Sama vaikutus olisi väkivaltaisuutta osoittavilla teoilla. Lisäksi sopivuuden esteinä otettaisiin huomioon toistuvista liikenne rikkomuksista määrätyt ajokiellot ja ne olisivat vuoden ajan esteenä tehtävässä toimimiselle. Liikennevirastolla olisi valvojan ominaisuudessa oikeus salassapitosäännösten estämättä saada edellä tarkoitettuja rikostietoja.

Jatkokoulutus ja työskentelyn seuranta

Ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ajokokeen vastaanottajan olisi osallistuttava säännöllisesti jatkokoulutukseen. Jatkokoulutus sisältäisi arviointitaitojen ylläpitämisen ja kehittämisen ja sen määrä olisi neljä päivää kahden vuoden jaksoissa, ja oman ajotaidon kehittämisen ja ylläpitämisen, jonka osuus olisi viisi päivää viiden vuoden jaksoissa.

Direktiivi antaa erilaisia tapoja jatkokoulutusvelvollisuuden täyttämiseen. Jatkokoulutus voidaan toteuttaa ohjeistamisena, luokkaopetuksena, perinteisenä tai sähköisenä opetuksena ja se voi olla yksityis- tai ryhmäopetusta. Siihen voi lisäksi kuulua ammattitaitovaatimusten täydentämistä eri tavoin siten, kuin siitä erikseen säädetään.

Lisäksi ajokokeen vastaanottajan toimintaa olisi seurattava työssä ja ajokokeiden tuloksia olisi tarkasteltava vuosittain. Tarkkailun olisi ajokorttidirektiivin mukaisesti tapahduttava kerran viidessä vuodessa kokeiden vastaanottamisen yhteydessä ja kestävä yhteensä vähintään puoli päivää erilaisten kokeiden sisällyttämiseksi tarkkailuun. Tarvittaessa olisi ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin. Työn seuranta koskevat vaatimukset kohdistuisivat Liikenteen turvallisuusvirastoon.

Nykyisin laadunvarmistus toteutetaan laa- timalla vuodeksi kerrallaan vuosisuunnitelma, joka sisältää tiedot laadunvarmistuksen etenemisestä, tuloksista ja arvioinnin yhte- näisen linjan takaamiseksi tehtävistä toimen- piteistä. Toiminta kuvataan ja sitä ohjataan arvioinnin työohjeella. Toiminnasta saatu palaute huomioidaan seuraavassa vuosisuun- nitelmassa ja työohjeen päivityksessä. Käy- tännössä se tapahtuu henkilökohtaisella työ- seurannalla, joka sisältää kolme ajokoetta ja palautteen antamisen. Lisäksi Kuljettajantut- kinnon vastaanottajan on palvelusopimuksen mukaisesti järjestettävä ajokokeen vastaanot- tajille sisäistä työseuranta. Kuljettajantut- kinnon vastaanottajan tulee seurata vuosittain neljä ajokokeen vastaanottajan vastaanotta- maa ajokoetta. Jos ajokokeen vastaanotossa havaitaan poikkeamia laadun osalta, vastaa maakunnan vastuuhenkilö poikkeaman pois- tamisesta. Poikkeaman poistaminen edellyt- tää ajokokeen osalta aina työnohjausta vähin- tään kolme ajokoetta palautekeskusteluineen

ja muiden poikkeamien osalta lisäkoulutusta tai työnohjausta. Korjaavien toimenpiteiden suunnitelma hyväksytetään Liikenteen tur- vallisuuksivirastossa poikkeaman kirjanneen arvioitsijan kanssa ja korjaavat toimenpiteet tulee suorittaa annetussa määräajassa. Li- kenteen turvallisuusvirasto varmistaa poik- keaman poistamisen tekemällä erityistarkas- tuksen palvelupisteellä.

Lisäkelpoisuuksien hankkiminen

Muiden kuin AM- ja B-luokan ajokokeita vastaanottavan olisi erikseen hankittava näi- den luokkien kelpoisuus. Kelpoisuuden taus- talla olisi liikenneopettajakoulutuksen vas- taavien tutkinnon osien suorittaminen tai Li- kenteen turvallisuusviraston määrittelemä erikoistumiskoulutus. Muiden luokkien ajo- kokeiden vastaanottamiseen etenemisen edel- lytyksenä olisi vähintään kolmen vuoden toi- minninen B-luokan tutkintojen vastaanotta- misessa. Ajokokeiden vastaanottajien eri- koistuminen muihin kuin AM- ja B-luokkiin tapahtuisi palveluntuottajan toimesta Liiken- teen turvallisuusviraston edellyttämän pereh- dytysohjelman mukaisesti. Perehdytysohjel- maan sisältyisi esimerkiksi moottoripyörän ja raskaan kaluston kuljettamisen erityispiirtei- siin liittyviä sisältöjä. Mahdollisuus vaihto- ehtoiseen erikoistumiskoulutukseen olisi pal- velujen tarjonnan varmistamiseksi.

Kelpoisuuden laajuus

B-luokan ajokokeen vastaanottaja saisi ot- taa vastaan myös mopoajokortin saamiseksi ehdotettuja käsittelykokeita ja kevyillä nel- iipyörille ehdotettuja ajokokeita. Kelpoisuus yhdessä moottoripyöräluokassa antaisi kel- poisuuden kaikkien moottoripyöräluokkien ajokokeiden vastaanottamiseen. Vastaavasti kelpoisuus kuorma- tai linja-auton ajokokei- den vastaanottamiseen antaisi oikeuden kaik- kien näiden luokkien ajokokeiden vastaanot- tamiseen. E-luokan ajoneuvoyhdistelmän ajokokeiden vastaanottamista varten olisi kelpoisuus suoritettava erikseen. Vastaavasti yhdessä luokassa saavutettu kelpoisuus antai- si oikeuden kaikkien E-luokan ajoneuvoyh- distelmien ajokokeiden vastaanottamiseen.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi ajokokeen vastaanottajalle todistuksen kelpoisuudesta tehtävään. Jos säädetyt edellytykset menetetään, kelpoisuuteen olisi puututtava. Todistuksen haltijalle annettaisiin varoitus, jos kelpoisuutta ei ylläpidettäisi esimerkiksi jatkokoulutuksella tai valvonnassa havaittua puutetta ei korjattaisi. Mikäli tilanne ei korjaantuisi asetetussa kohtuullisessa ajassa, todistus peruutettaisiin toistaiseksi, kunnes säädetyt vaatimukset täytyisivät. Vakaviin rikoksiin syyllistymisestä seuraisi todistuksen peruuttaminen määräajaksi ja sen kesto riippuisi teon vakavuudesta. Peruuttamisen olisi oltava pelkkää ajokieltoaikaa pidempi, jos peruuttaminen määrättäisiin ajokieltoon johtaneen teon takia. Ajokieltoaikaa vastaava peruutusajaa voitaisiin pitää riittävänä vain poikkeuksellisissa tapauksissa, jos seuraamuksen kohtuullistaminen sitä edellyttäisi, eikä teon tai tekojen olisi katsottava osoittavan piittaamattomuutta liikennesäännöistä tai niiden noudattamisesta määrätyistä seuraamuksista. Varoitusta voitaisiin todistuksen peruuttamisen sijaan käyttää myös toistuviin liikenne rikkomuksiin syyllistymisen johdosta, jos se olisi seuraamuksen kohtuullistamiseksi perusteltua.

1.5 Vaatimusten soveltaminen henkilöstöön

Peruskoulutusta koskevat vaatimukset kohdistuisivat henkilöihin, jotka vasta tulevat alalle. Alalla ennestään toimiviin sovellettaisiin jatkokoulutusta ja laadunvarmistukseen osallistumista koskevia vaatimuksia.

1.6 Liikenteen turvallisuusviraston vastattavat tehtävät

Liikenteen turvallisuusvirasto määräisi AM- ja B-luokan kelpoisuuden päälle tulevien luokkien peruskelpoisuudesta ja laadunvarmistuksesta ja työnseurannasta. Ajokorttidirektiivi antaa erilaisia mahdollisuuksia näiden tehtävien hoitamiseen. Liikenteen turvallisuusvirasto pitäisi rekisteriä ajokokeen vastaanottajien kelpoisuuksista.

Lisäksi Liikenteen turvallisuusviraston olisi saatava valvonnan ohella myös laadunvarmistukseen tarvittavia tietoja kuljettajan-

tutkinnon vastaanottajilta tehtävänsä hoitamiseksi. Tämän johdosta ehdotetaan lain 11 §:n 2 momenttia muutettavaksi lisäämällä oikeus laadunvarmistuksessa tarvittavien tietojen saantiin.

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta koskevassa säännöksessä annetaan Liikenteen turvallisuusvirastolle mahdollisuus hyväksyä myös muu soveltuva koulutus tai kokemus kuin liikenneopettajakoulutukseen sisältyvä kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opinnot. Tämä olisi mahdollista vain, jos vaaditun kelpoisuuden omaavia ajokokeen vastaanottajia ei olisi tarjolla ja tehtävien hoitaminen tämän takia vaarantuisi. Säännös mahdollistaisi liikenneopettajakelpoisuutta koskevasta vaatimuksesta poikkeamisen.

2 Esityksen vaikutukset

Ajokokeiden ja ajolupakokeiden vastaanottajien ammattitaito- ja muita kelpoisuusvaatimuksia tiukentamalla lisätään heidän valmiuksiaan tehtävässä toimimiseen ja sen myötä kokeiden laatutasoa. Kokeiden laadun kohoamisella lisätään kuljettajien vaatimustasoa, mikä lisää liikenteen turvallisuutta.

Lisääntyvistä kokeiden vastaanottajien koulutuksen ja valvonnan järjestämistä koskevista vaatimuksista aiheutuu Liikenteen turvallisuusvirastolle lisää työtä arviolta noin 7 henkilötyövuoden verran. Lisääntyvistä henkilötyövuosista aiheutuva henkilöstön lisätarve ajo- ja ajolupakokeiden vastaanottajien laadunvarmistukseen ja koulutukseen kuuluvissa tehtävissä on 2 henkilötyövuotta. Muulta osin lisääntyvät tehtävät voidaan hoitaa tehtäviä uudelleen kohdentamalla. Lisätyövuosien aiheuttama kustannusvaikutus on 300 000 euroa.

Tehtävien lisäyksestä aiheutuu palvelun tuottajalle hinnankorotustarvetta palvelukorvauksiin, koska koulutusvaatimukset kasvavat. Näistä aiheutuu erilaisia kustannuksia, kuten työpäivien menetyksiä ja matkakuluja, joita ja joiden suuruutta on vaikea etukäteen arvioida.

Ennestään alalla toimiviin ajokokeen vastaanottajiin kohdistuisivat jatkokoulutusta ja työn seuranta koskevat vaatimukset. Alalle tulevilta vaadittaisiin alalletulokoulutus, joka

olisi suoritettavissa liikenneopettajakoulutuksen yhteydessä tai erillisenä tutkinnon osana. B-luokan pätevyyden hankkiminen ja siinä tehtävässä hankittava kokemus edeltäisivät muiden luokkien vastaanottotehtäviin siirtymistä.

3 Asian valmistelu

Ehdotukset perustuvat liikenne- ja viestintäministeriön työryhmän ehdotuksiin Euroopan parlamentin ja neuvoston ajokorttidirektiivin 2006/126/EY toimeenpanosta. Työryhmän tehtävänä oli selvittää direktiivin vaikutukset ajokorttilainsäädäntöön ja ajokorttiasioissa noudatettavaan menettelyyn sekä tehdä ehdotukset tarvittaviksi muutoksiksi.

Muutoksia on sen pohjalta valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. B-luokan ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksen sisällyttämisestä liikenneopettajantutkintoon on valmisteltu yhteistyössä opetusministeriön ja Opetushallituksen kanssa työryhmässä, jossa oli myös Liikenteen turvallisuusviraston, Suomen Autokoululiitto ry:n, Liikenneturvan, liikenneopettajia kouluttavan laitoksen, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:n sekä ammatillisen koulutuksen edustus.

Esitysluonnoksesta saaduissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota vaatimusten kiristymiseen ja arvioitiin sen vaikeuttavan jatkossa työvoiman saamista. Tiukentuvien kelpoisuusvaatimusten ja kelpoisuuteen puuttumisen katsottiin edellyttävän riittäviä oikeusturvakeinoja ja niiden arvioimista perustuslain ammatinharjoittamisen oikeuteen nähden. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on pyritty ottamaan ehdotuksissa tai niiden perusteissa huomioon.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy hallituksen esitykseen ajokorttilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Ehdotetulla ajokorttilailla pantaisiin täytäntöön muut ajokorttidirektiivin säännökset. Lait ovat tältä osin tarkoitettut tulemaan voimaan samaan aikaan.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 19 päivänä tammikuuta 2013.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitystä olisi tarkasteltava perustuslain 18 §:n kannalta, koska jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on ottanut elinkeinovapauden kantaa muun muassa lausunnoissa PeVL 31/2006 vp (taksiliikennelaki), 28/2001 vp (yksityiset turvallisuuspalvelut) ja PeVL 9/2005 (vakuutusedustus) ja pitänyt elinkeinovapautta perussääntönä. Valiokunnan mukaan luvanvaraistaminen on mahdollista poikkeuksellisesti ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävistä syistä, kuten henkilöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi. Oikeutta voidaan rajoittaa lailla tai säännöksen perustelujen mukaan oikeuteen voi kohdistua myös tosiasiallisia rajoituksia esimerkiksi koulutuksen tai kokemuksen muodossa. Valiokunnan kannanottojen mukaan laissa säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten on oltava täsmällisiä ja tarkkarajaisia ja rajoittamisen laajuuden ja edellytysten on ilmettävä laista. Lisäksi valiokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset toiminnan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta.

Kokeiden vastaanottajien vaatimuksista säädettäisiin heidän ammattitaitonsa kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi, liikenneturvallisuuden varmistamiseksi sekä ajokokelaiden oikeudenmukaisen ja yhdenmukaisen arvioinnin ja turvallisuuden varmistamiseksi. Ammattitaitovaatimuksilla ja kokeiden vastaanotossa toimimiseen liittyvillä vaatimuksilla varmistettaisiin tehtävässä tarvittavat arviointitaidot ja esimerkiksi henkilökohtaista ajotaitoa ja määrätynasteisen rikkeettömyyden osoittamaa ajotapaa koskevilla vaatimuksilla liikenneturvallisuuden vaatimusten huomioon ottaminen arviointityössä. Muilla sopivuutta koskevilla vaatimuksilla turvattaisiin kokelaiden henkilökohtaisen turvallisuuden vaatimukset. Liikenneturvallisuusylin

ajokokeiden vastaanottajilta olisi edellytettävä vastuullista ja sääntöjä noudattavaa liikennekäyttäytymistä myös omissa ajoissa. Sopivuuden arvioinnissa otettaisiin huomioon vain vakavat, tavoitteen kannalta olenaiset teot. Ehdotetut vaatimukset toteuttaisivat valiokunnan edellyttämän täsmällisyyden, tarkkarajaisuuden ja ennustettavuuden.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisessä on kysymys julkisen hallintotehtävän hoitamisesta muun kuin viranomaisen toimesta. Lain 3 §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa kuljettajantutkintotoiminnasta ja se järjestää kuljettajantutkintotoiminnan hankkimalla tarvittavia palveluja julkisilta tai yksityisiltä palvelujen tuottajilta ja hoitamalla tehtäviä itse. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksen mukaiseksi hoitamiseksi eikä vaarana perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Perustuslakivaliokunnan lausunnoissa 67/2002 vp (rahoitustarkastus) ja PeVL 28/2001 (yksityiset turvallisuuspalvelut) on käsitelty julkisen hallintotehtävän antamista hallinnon ulkopuolella hoidettavaksi ja lausunnoissa on korostettu säädösperusteista oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattamista toiminnassa ja säännösten täsmällisyyttä koskien ainakin hallintomenettelyä, viranomaisen toiminnan julkisuutta, viranomaisessa käytettävää kieltä, virkavastuuta sekä asi-

anosaisten muutoksenhakuoikeutta. Puheena olevan tehtävän hoitamisessa on kysymys ajokortin saamisen ajotaitoa koskevien edellytysten arvioimisesta. Tehtävä on ollut viranomaisen hoidettavana aikaisemmin ja se liittyy liikenteen turvallisuuden ylläpitämiseen. Tehtävän hoitamiseen ei liity merkittävää julkisen vallan käyttöä ja tehtävän hoitaminen on järjestetty niin, että perusoikeuksia ja oikeusturvaa ei vaaranneta ja että hyvän hallinnon vaatimukset täyttyvät. Esitykseen sisältyy ehdotus 14 §:n täsmentämisestä siten, että pykälän 1 momenttiin lisätään siitä puuttuva valituskielto ja viittaus hallintolaikiin (434/2003) ja 2 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Mainituista syistä ja huomioon ottaen se, että Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole alueorganisaatiota, toiminnan jatkaminen tältä pohjalta on edelleen perusteltua eikä sitä ole pidettävä perustuslain 124 §:n kannalta ongelmallisena.

Myös kokeiden vastaanottajien vaatimusten on katsottava vastaavan valiokunnan ilmaisemia vaatimuksia eikä niitä ole pidettävä perustuslain elinkeinovapauden kannalta ongelmallisina. Esitystä ei edellä olevan perusteella ole pidettävä perustuslain kannalta ongelmallisena. Tämän johdosta katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 kohta, 3 §:n 4 momentti, 7 §, 11 §:n 2 momentti, 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 kohta, 11 §:n 2 momentti, 14 § laissa 1295/2009 ja 3 §:n 4 momentti laissa 27/2006 sekä
lisätään 2 §:ään uusi 4 kohta ja lakiin uusi 7 a—7 h § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tämä laki koskee ajokorttilaissa (/) ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) ja niiden nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen kuljettajantutkintojen ja ajolupakokeiden järjestämistä.

2 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *kuljettajantutkinnon vastaanottajalla* julkista tai yksityistä palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenteen turvallisuusvirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen; *ajokokeen vastaanottajalla* sitä, joka ottaa vastaan kuljettajantutkinnon ajokokeita ja suullisia teoriakokeita;

4) *ADR-ajoluvalla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 b §:ssä tarkoitettua ajolupaa, *ADR-ajolupakokeen vastaanottajalla* sitä, joka valvoo ajoluvan saamiseksi pidettäviä ajolupakoetilaisuuksia, tarkastaa ajolupakokeet ja tekee päätöksen todistuksen antamisesta ja *ADR-ajolupapäätöksellä* päätöstä ajoluvan myöntämisestä.

3 §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) säännöksiä.

7 §

Kokeiden vastaanottajien yleiset kelpoisuusvaatimukset

Ajokokeen sekä ADR-ajolupakokeen vastaanottajan on oltava ammattitaidoltaan ja luotettavuudeltaan sopiva toimimaan tässä tehtävässä, eikä hän saa olla syyllistynyt vakaviin tai toistuviin liikenne rikoksiin taikka muihin rikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan kokeen vastaanottajana.

7 a §

Kokeiden vastaanottajien luotettavuus

Henkilöä ei ole pidettävä luotettavuudeltaan ajokokeiden, ADR-ajolupakokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajaksi sopivana, jos:

1) hän on viiden viimeisen vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikos-

lain (39/1889) 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuudesta;

2) hän on viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan tässä laissa tarkoitettujen kokeiden vastaanottajana;

3) hänet on viimeksi kuluneen vuoden aikana määrätty ajokieltoon muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista liikenne rikoksista tai hän on ollut tästä syystä ajokiellossa.

7 b §

Vaarallisten aineiden ADR-ajolupakokeen vastaanottajan ammattitaito

Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden koe-suorituksia arvioivan ammattitaitovaatimus edellyttää, että hänellä on voimassaoleva ADR-ajolupa. Lisäksi hänellä on oltava vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä riittävä työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu osaaminen tai Liikenteen turvallisuusviraston antama vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä koulutus sekä ADR-ajolupakoulutuksen koulutusvaatimusten ja toimialan lainsäädännön ja käytäntöjen tuntemus.

7 c §

Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito

Kuljettajantutkinnon ajokokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajan ammattitaito edellyttää, että hänellä on tehtävässä tarvittavat ajamiseen ja sen arviointiin, omaan ajotaitoon, taloudelliseen ja ympäristöystävälliseen ajamiseen, asiakaspalveluun ja ajoneuvotekniikkaan ja -fysiikkaan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

B-luokan ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

- 1) hän on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hänellä on B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;
- 3) hänellä on kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus;

4) hän on osallistunut jatkokoulutukseen ja laadunvarmistukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

B-luokan kelpoisuus antaa oikeuden myös AM-luokan ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajana toimimiseen.

Muiden kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen luokkien ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

1) hänellä on vähintään kolmen vuoden kokemus B-luokan ajokokeiden vastaanottajana;

2) hän on suorittanut kysymyksessä olevan tutkinnon luokkaa vastaavat opinnot;

3) hänellä on ajokortti, joka oikeuttaa kuljettamaan vastaanotettavan ajokokeen luokkaan kuuluvaa ajoneuvoa.

Edellä 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettua kolmen vuoden kokemuksesta voidaan poiketa, jos ajokokeen vastaanottajalla on vähintään viiden vuoden kokemus vastaanotettavan tutkinnon luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettamisesta tai Liikenteen turvallisuusvirasto arvioi hänen valmiutensa tässä luokassa kyseisen luokan ajokortin suorittamisen lisäksi hankitusta ammattipätevyydestä, muusta koulutuksesta tai kokemuksesta johtuen riittäväksi.

7 d §

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus

Ajokokeen vastaanottajan 7 c §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna peruskoulutuksena on liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opintoja koskevan tutkinnon osan suorittaminen.

Edellä 7 c §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna vaatimuksena muiden kuin B- ja AM-luokkien vastaanottajana toimimiseen ovat Liikenteen turvallisuusviraston määrittelemät erikoistumiskoulutukset.

A1-, A2- ja A-luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista. C1-, C-, D1- ja D-luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista. BE-, C1E-, CE-, D1E- ja DE luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka

on saavuttanut peruspätevyiden yhdessä näistä luokista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna peruskoulutuksena voidaan tarvittaessa pitää myös muuta soveltuvaan Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymää koulutusta tai kokemusta, jos kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen sitä välttämättä edellyttää. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään 1 momentissa mainitun tutkinnon osan suorittamiseen liittyvästä harjoittelusta kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä.

7 e §

Kuljettajantutkintotoiminnan laadunvarmistus

Ajokokeen vastaanottajan työskentelyä on seurattava vuosittain. Hänen työskentelyään ajokokeita vastaanottaessa on seurattava vähintään kerran viidessä vuodessa yhteensä vähintään puolen päivän ajan. Vastaanotettujen ajokokeiden tuloksia on tarkasteltava vuosittain.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa laadunvarmistuksesta. Jos seurattavien ajokokeen vastaanottajien toiminnassa havaitaan puutteita, Liikenteen turvallisuusviraston on välittömästi ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin. Jos puutteet ovat vakavia, seurattava on määrättävä työn ohjaukseen tai erityiskoulutukseen.

ADR-ajolupakokeiden vastaanottajan työskentelyä on seurattava tarkistamalla vastaanotettuja ajolupakokeita ja ADR-ajolupapäätöksiä. Liikenteen turvallisuusviraston on laadunvarmistamiseksi seurattava ADR-ajolupakokeen vastaanottajan työskentelyä riittävän laajasti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laadunvarmistuksesta.

7 f §

Jatkokoulutus

Ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan on osallistuttava jatkokoulutukseen yhteensä vähintään neljän päivän ajan kahden vuoden jaksoissa. Ajokokeiden vas-

taanottamisessa tarpeellisen käytännön ajotaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ajokokeen vastaanottajan on osallistuttava jatkokoulutukseen yhteensä vähintään viiden päivän ajan viiden vuoden jaksoissa.

Suoritettu jatkokoulutus kattaa luokat, joiden vastaanottamiseen ajokokeen vastaanottajalla on kelpoisuus.

Jatkokoulutus voidaan toteuttaa yksityis-, ryhmä- tai luokkaopetuksena, sähköisenä opetuksena taikka ohjeistamalla. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa jatkokoulutuksesta.

7 g §

Uudelleenarviointi

Jos ajokokeen vastaanottaja ei ole viimeksi kuluneen kahden vuoden aikana ottanut vastaan ajokokeita jossakin luokassa, johon hänellä on kelpoisuus, hänen on läpäistävä Liikenteen turvallisuusviraston määräämä uudelleenarviointi ennen kuin hän saa ottaa vastaan tämän luokan ajokokeita. Uudelleenarviointi voidaan toteuttaa osana jatkokoulutusta.

7 h §

Kelpoisuustodistus

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokokeen vastaanottajalle todistuksen tämän kelpoisuudesta tehtävään.

Jos todistuksen haltija ei enää täytä 7 a §:n vaatimuksia, todistus on peruutettava määräajaksi, vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Todistus on kuitenkin peruutettava vähintään kuudeksi kuukaudeksi, jos todistuksen haltija on syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai 7 a §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tekoon.

Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon teon tai tekojen vakavuus ja tekoolosuhteet. Jos se on perustellusta syystä tarpeen seuraamuksen kohtuullistamiseksi, todistus voidaan peruuttaa lyhyemmäksi ajaksi, mutta kuitenkin aina vähintään ajoikiellon ajaksi, tai 7 a §:n 3 kohdassa tarkoite-

tussa tapauksessa todistuksen peruuttamisen sijaan antaa varoitus.

Jos todistuksen haltija ei ole huolehtinut jatkokoulutuksen saamisesta tai korjannut valvonnassa havaittua puutetta asetetussa kohtuullisessa määräajassa taikka hän ei muutoin täytä tässä laissa kelpoisuuden ylläpitämiseksi säädettyjä vaatimuksia, hänelle voidaan antaa varoitus. Jos hän ei varoituksesta huolimatta täytä vaatimuksia, todistus voidaan peruuttaa toistaiseksi kunnes säädetty vaatimukset täyttyvät.

Liikenteen turvallisuusvirasto ylläpitää rekisteriä ajokokeen vastaanottajien kelpoisuuksista.

11 §

Valvonta

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja on velvollinen antamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle kuljettajantutkintotoiminnan valvonnassa ja 7 e §:ssä tarkoitettussa laadunvarmistuksessa tarvittavat tiedot.

14 §

Oikaisun hakeminen ja muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tekemään, kuljettajantutkintoa tai ADR-ajolupakoetta koskevaan päätökseen ei saa

hakea valittamalla muutosta. Päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muilta osin noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimusasiassa tai muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Se, joka on ennen tämän lain voimaantuloa toiminut kuljettajantutkinnon ajokokeiden vastaanottajana, saa edelleen ottaa ajokokeita vastaan, vaikka hän ei täytä tässä laissa säädettyä ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusvaatimusta. Edellytyksenä toimimiselle on kuitenkin, että hän täyttää tässä laissa säädetty laadunvarmistusta ja jatkokoulutusta koskevat vaatimukset.

Se, joka on ennen tämän lain voimaantuloa toiminut vaarallisten aineiden ADR-ajolupakokeiden vastaanottajana, saa edelleen ottaa ajolupakokeita vastaan vaikka hän ei täytä tässä laissa säädettyä ajolupakokeen vastaanottajan ammattitaitovaatimusta. Edellytyksenä toimimiselle on kuitenkin, että hän täyttää tässä laissa säädetty laadunvarmistusta koskevat vaatimukset.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*

Laki**kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 kohta, 3 §:n 4 momentti, 7 §, 11 §:n 2 momentti, 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 kohta, 11 §:n 2 momentti, 14 § laissa 1295/2009 ja 3 §:n 4 momentti laissa 27/2006 sekä
lisätään 2 §:ään uusi 4 kohta ja lakiin uusi 7 a—7 h § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Tämä laki koskee tieliikennelaissa (267/1981) ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) ja niiden nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen kuljettajantutkintojen ja ajolupakokeiden järjestämistä.

Tämä laki koskee *ajokorttilaissa* (/) ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) ja niiden nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen kuljettajantutkintojen ja ajolupakokeiden järjestämistä.

2 §

2 §

*Määritelmiä**Määritelmiä*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *kuljettajantutkinnon vastaanottajalla* julkista tai yksityistä palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenteen turvallisuusvirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen.

3) *kuljettajantutkinnon vastaanottajalla* julkista tai yksityistä palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenteen turvallisuusvirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen; *ajokokeen vastaanottajalla* sitä, joka ottaa vastaan kuljettajantutkinnon ajokokeita ja suullisia teoriakokeita;

4) *ADR-ajoluvalla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 b §:ssä tarkoitettua ajolupaa, *ADR-ajolupakokeen vastaanottajalla* sitä, joka valvoo ajoluvan saamiseksi pidettäviä ajolupakoetilaisuuksia, tarkastaa ajolupakokeet ja tekee päätöksen todistuksen antamisesta ja *ADR-ajolupapäätöksellä* päätöstä ajoluvan myön-

tämisestä.

3 §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen

Kuljettajantutkintotoimintaa koskeva sopimus tehdään enintään neljäksi vuodeksi. Sopimuskautta voidaan jatkaa enintään kolmella vuodella saman palvelun tuottajan kanssa aiemmin tehtyä hankintaa vastaavan uuden palveluhankinnan tekemiseksi julkisista hankinnoista annetun lain (1505/1992) 5 §:ssä tarkoitettua suoraa neuvottelumenettelyä noudattaen. Edellytyksenä on, että ensimmäistä hankintaa koskevassa hankintailmoituksessa on ollut maininta mahdollisuudesta jatkaa sopimusta kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.

7 §

Kuljettajantutkintoja ja ajolupakokeita vastaanottavaa henkilöä koskevat vaatimukset

Kuljettajantutkintoja ja ajolupakokeita vastaanottavan henkilön on oltava ammattitaidoltaan ja luotettavuudeltaan sopiva toimimaan tässä tehtävässä, eikä hän saa olla syyllistynyt vakaviin tai toistuviin liikenne rikoksiin taikka muihin rikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan kuljettajantutkintotehtävissä.

3 §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) säännöksiä.

7 §

Kokeiden vastaanottajien yleiset kelpoisuusvaatimukset

Ajokokeen sekä ADR-ajolupakokeen vastaanottajan on oltava ammattitaidoltaan ja luotettavuudeltaan sopiva toimimaan tässä tehtävässä, eikä hän saa olla syyllistynyt vakaviin tai toistuviin liikenne rikoksiin taikka muihin rikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan kokeen vastaanottajana.

7 a §

Kokeiden vastaanottajien luotettavuus

Henkilöä ei ole pidettävä luotettavuudeltaan ajokokeiden, ADR-ajolupakokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajaksi sopivana, jos:

1) hän on viiden viimeisen vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain (39/1889) 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuudesta;

2) hän on viimeksi kuluneen viiden vuoden

aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan tässä laissa tarkoitettujen kokeiden vastaanottajana;

3) hänet on viimeksi kuluneen vuoden aikana määrätty ajokieltoon muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista liikenne rikoksista tai hän on ollut tästä syystä ajokiellossa.

7 b §

Vaarallisten aineiden ADR-ajolupakokeen vastaanottajan ammattitaito

Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden koe-suorituksia arvioivan ammattitaitovaatimus edellyttää, että hänellä on voimassaoleva ADR-ajolupa. Lisäksi hänellä on oltava vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä riittävä työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu osaaminen tai Liikenteen turvallisuusviraston antama vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä koulutus sekä ADR-ajolupakoulutuksen koulutusvaatimusten ja toimialan lainsäädännön ja käytäntöjen tuntemus.

7 c §

Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito

Kuljettajantutkinnon ajokokeiden ja suulisten teoriakokeiden vastaanottajan ammattitaito edellyttää, että hänellä on tehtävässä tarvittavat ajamiseen ja sen arviointiin, omaan ajotaitoon, taloudelliseen ja ympäristöystävälliseen ajamiseen, asiakaspalveluun ja ajoneuvotekniikkaan ja -fysiikkaan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

B-luokan ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

1) hän on täyttänyt 23 vuotta;

2) hänellä on B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;

3) hänellä on kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus;

4) hän on osallistunut jatkokoulutukseen ja laadunvarmistukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

B-luokan kelpoisuus antaa oikeuden myös

AM-luokan ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajana toimimiseen.

Muiden kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen luokkien ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

1) hänellä on vähintään kolmen vuoden kokemus B-luokan ajokokeiden vastaanottajana;

2) hän on suorittanut kysymyksessä olevan tutkinnon luokkaa vastaavat opinnot;

3) hänellä on ajokortti, joka oikeuttaa kuljettamaan vastaanotettavan ajokokeen luokkaan kuuluvaa ajoneuvoa.

Edellä 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettua kolmen vuoden kokemuksesta voidaan poiketa, jos ajokokeen vastaanottajalla on vähintään viiden vuoden kokemus vastaanotettavan tutkinnon luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettamisesta tai Liikenteen turvallisuusvirasto arvioi hänen valmiutensa tässä luokassa kyseisen luokan ajokortin suorittamisen lisäksi hankitusta ammattipätevyydestä, muusta koulutuksesta tai kokemuksesta johtuen riittäväksi.

7 d §

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus

Ajokokeen vastaanottajan 7 c §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna peruskoulutuksena on liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opintoja koskevan tutkinnon osan suorittaminen.

Edellä 7 c §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna vaatimuksena muiden kuin B- ja AM-luokkien vastaanottajana toimimiseen ovat Liikenteen turvallisuusviraston määrittelemät erikoistumiskoulutukset.

A1-, A2- ja A-luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista. C1-, C-, D1- ja D-luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista. BE-, C1E-, CE-, D1E- ja DE luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna peruskoulutuksena voidaan tarvittaessa pitää myös muuta soveltuvaa Liikenteen turvallisuusvi-

raston hyväksymää koulutusta tai kokemusta, jos kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen sitä välttämättä edellyttää. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään 1 momentissa mainitun tutkinnon osan suorittamiseen liittyvästä harjoittelusta kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä.

7 e §

Kuljettajantutkintotoiminnan laadunvarmistus

Ajokokeen vastaanottajan työskentelyä on seurattava vuosittain. Hänen työskentelyään ajokokeita vastaanottaessa on seurattava vähintään kerran viidessä vuodessa yhteensä vähintään puolen päivän ajan. Vastaanotettujen ajokokeiden tuloksia on tarkasteltava vuosittain.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa laadunvarmistuksesta. Jos seurattavien ajokokeen vastaanottajien toiminnassa havaitaan puutteita, Liikenteen turvallisuusviraston on välittömästi ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin. Jos puutteet ovat vakavia, seurattava on määrättävä työn ohjaukseen tai erityiskoulutukseen.

ADR-ajolupakokeiden vastaanottajan työskentelyä on seurattava tarkistamalla vastaanotettuja ajolupakokeita ja ADR-ajolupapäätöksiä. Liikenteen turvallisuusviraston on laadunvarmistamiseksi seurattava ADR-ajolupakokeen vastaanottajan työskentelyä riittävän laajasti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laadunvarmistuksesta.

7 f §

Jatkokoulutus

Ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan on osallistuttava jatkokoulutukseen yhteensä vähintään neljän päivän ajan kahden vuoden jaksoissa. Ajokokeiden vastaanottamisessa tarpeellisen käytännön ajotaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ajokokeen vastaanottajan on osallistuttava jatkokoulutukseen yhteensä vähintään viiden päivän ajan viiden vuoden jaksoissa.

Suoritettu jatkokoulutus kattaa luokat, joiden vastaanottamiseen ajokokeen vastaanottajalla on kelpoisuus.

Jatkokoulutus voidaan toteuttaa yksityis-, ryhmä- tai luokkaopetuksena, sähköisenä opetuksena taikka ohjeistamalla. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa jatkokoulutuksesta.

7 g §

Uudelleenarviointi

Jos ajokokeen vastaanottaja ei ole viimeksi kuluneen kahden vuoden aikana ottanut vastaan ajokokeita jossakin luokassa, johon hänellä on kelpoisuus, hänen on läpäistävä Liikenteen turvallisuusviraston määräämä uudelleenarviointi ennen kuin hän saa ottaa vastaan tämän luokan ajokokeita. Uudelleenarviointi voidaan toteuttaa osana jatkokoulutusta.

7 h §

Kelpoisuustodistus

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokokeen vastaanottajalle todistuksen tämän kelpoisuudesta tehtävään.

Jos todistuksen haltija ei enää täytä 7 a §:n vaatimuksia, todistus on peruutettava määräajaksi, vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Todistus on kuitenkin peruutettava vähintään kuudeksi kuukaudeksi, jos todistuksen haltija on syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai 7 a §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tekoon.

Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon teon tai tekojen vakavuus ja teko-olosuhteet. Jos se on perustellusta syystä tarpeen seuraamuksen kohtuullistamiseksi, todistus voidaan peruuttaa lyhyemmäksi ajaksi, mutta kuitenkin aina vähintään ajoikiellon ajaksi, tai 7 a §:n 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa todistuksen peruuttamisen sijaan antaa varoitus.

Jos todistuksen haltija ei ole huolehtinut jatkokoulutuksen saamisesta tai korjannut valvonnassa havaittua puutetta asetetussa kohtuullisessa määräajassa taikka hän ei

muutoin täytä tässä laissa kelpoisuuden ylläpitämiseksi säädettyjä vaatimuksia, hänelle voidaan antaa varoitus. Jos hän ei varoituksesta huolimatta täytä vaatimuksia, todistus voidaan peruuttaa toistaiseksi kunnes säädetty vaatimukset täyttyvät.

Liikenteen turvallisuusvirasto ylläpitää rekisteriä ajokokeen vastaanottajien kelpoisuuksista.

11 §

Valvonta

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja on velvollinen antamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle kuljettajantutkintotoiminnan valvon-
nassa tarvittavat tiedot.

11 §

Valvonta

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja on velvollinen antamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle kuljettajantutkintotoiminnan valvon-
nassa ja 7 e §:ssä tarkoitetussa laadunvarmistuksessa tarvittavat tiedot.

14 §

Oikaisun hakeminen ja muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tekemään, kuljettajantutkintoa tai ajolupakoetta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimusasiassa tai tutkinnon vastaanottajana tekemään päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

14 §

Oikaisun hakeminen ja muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tekemään, kuljettajantutkintoa tai ADR-ajolupakoetta koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muilta osin noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolaisissa (434/2003).

Muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimusasiassa tai muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Se, joka on ennen tämän lain voimaantuloa toiminut ajokokeiden vastaanottajana, saa edelleen ottaa ajokokeita vastaan, vaikka hän ei täytä tässä laissa säädettyä ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusvaatimusta. Edellytyksenä toimimiselle on kuitenkin, että hän täyttää tässä laissa säädettyt laadunvarmistusta ja jatkokoulutusta koskevat vaatimuk-

set.

Se, joka on ennen tämän lain voimaantuloa toiminut vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajana, saa edelleen ottaa ajokokeita vastaan vaikka hän ei täytä tässä laissa säädettyä ajolupakokeen vastaanottajan ammattitaitovaatimusta. Edellytyksenä toimimiselle on kuitenkin, että hän täyttää tässä laissa säädetyt laadunvarmistusta koskevat vaatimukset.
